

Høj indtjening og økologisk mælkeproduktion

Af Arne Munk,
Videncentret for Landbrug, Økologi

ØKO NOMI Mange regnskaber for 2013 er nu indberettet. De viser fremgang i driftsresultatet på både konventionelle og økologiske bedrifter. En rekordhøj mælkepris er den helt overvejende årsag til fremgangen.

Fremgangen i driftsresultat er knap så markant på de økologiske bedrifter, fordi disse bedrifter ikke opnåede en fremgang i køernes ydelse. Mælkeindtægten steg derfor alene som følge af en højere mælkepris. På de konventionelle bedrifter steg mælkeindtægten derimod både som følge af en højere pris og en ydelsesfremgang på ca. 300 kg mælk pr. ko. Dette betyder, at de konventionelle bedrifter for første gang i mange år ser ud til at få et lidt højere driftsresultat end de økologiske bedrifter, idet driftsresultatet for de konventionelle forventes at stige med over 350.000 kr. mens økologerne kun forventes at få en fremgang på ca. 110.000-120.000 kr.

De foreløbige regnskabsresultater for 2013 synes dermed at bekræfte overskrifter i pressen det seneste halve år om, at valget står mellem økologisk mælkeproduktion eller høj indtjening i form af konventionel mælkeproduktion.

»Meget tyder på, at mange økologer meget vel kan have sparet for meget på kraftfoderet«

Dårligt græsår bag lav fremgang

Dykker vi imidlertid lidt dybere i tallene er situationen noget mere nuanceret. Den væsentligste årsag til at økologerne har tabt pusten i 2013, er en dårlig græsmarksproduktion i 2013, først som følge af et sent og koldt forår, derefter fulgte en tør sommer. Alt i alt betød det, at økologerne i 2013

brugte for 100.000 kr. mindre grovfoder, samtidigt med at grovfoderbeholdningen faldt betydeligt.

Det sene forår og tørre sommer har også påvirket de konventionelle bedrifter, men kun med en nedgang i forbruget af grovfoder på 50.000 kr. og en betydelig mindre nedgang i lagerbeholdningen, end det er tilfældet hos de økologiske mælkeproducenter. På de konventionelle bedrifter har majsudbyttet i 2013 således delvist kunne kompensere for det lavere græsudbytte, da majs jo udgør en langt større andel af grovfoderforsyningen på disse bedrifter end det er tilfældet på de økologiske bedrifter.

Økologerne holdt igen på kraftfoderet

Ydelsesfremgangen i 2013 på de konventionelle bedrifter er ikke kommet af ingenting. De har nemlig indkøbt foder for 300.000 kr. mere end i 2012. Det antyder, at de konventionelle bedrifter er gået efter at hæve ydelsen pr. ko til trods for lidt højere priser på indkøbt kraft- og proteinfoder. De

økologiske mælkeproducenter har derimod ikke villet - og for nogles vedkommende måske heller ikke kunnet - øge tildelingen af kraftfoder væsentligt. Det sidste som følge af, at minimum 60 pct. af foderet skal være grovfoder - dog mulighed for tilladelse til minimum 55 pct. fra efteråret 2013 som følge af den dårlige græsmarksproduktion i 2013. Meget tyder imidlertid på, at mange økologer meget vel kan have sparet for meget på kraftfoderet. 150-175 kg kraftfoder ekstra pr. ko ville kunne have hævet ydelsen med 250-300 kg EKM pr. ko, og dermed have øget indtjeningen med 300-400 kr. pr. ko. Med andre ord - glem ikke optimal kraftfoderforsyning!

Business Check Kvæg 2013

Resultaterne i Business Check Kvæg 2013 er baseret på 600 driftsgrenanalyser fra mælkeproducenter, hvor 70 er økologiske. Også her kan de økologiske resultater ikke matche de konventionelle, når vi ser på udviklingen fra 2012 til 2013:

Tabel 1. Økologisk, stor race, alle malke-systemer – 70 bedrifter i gruppen med mælkeproduktion og 46 bedrifter i gruppen med grovfoderproduktion.

Fraktil	Stærk konkurrenceevne					Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	50%	67%	75%	90%	95%
Mælkeproduktion									
Kg EKM leveret pr. årsko	9.855	9.514	9.120	8.888	8.497	7.864	7.586	7.197	6.891
DB, kr. pr. årsko	14.777	14.125	12.649	12.299	11.115	10.038	9.393	7.583	6.862
Kapacitetsomkost., kr. pr. årsko	5.661	5.792	6.472	6.857	7.209	7.610	8.020	8.645	8.905
Årets resultat*), kr. pr. årsko	2.897	2.081	611	-77	-1.000	-2.086	-3.013	-5.487	-6.211
Fremstillingspris*), kr. pr. kg EKM	2,96	3,09	3,25	3,27	3,43	3,61	3,69	3,97	4,12
Grovfoderproduktion									
Udbytte, FEN pr. ha	6.763	6.644	5.869	5.717	5.567	5.275	4.982	4.392	4.150
Stk. omkostninger, kr. pr. ha	607	683	810	859	961	1.201	1.245	1.441	1.751
Maskinstationsomkost., kr. pr. ha	4.512	4.955	5.711	6.021	6.465	6.840	6.994	7.624	7.736
Fremstillingspris, kr. pr. FEN	1,19	1,30	1,53	1,61	1,69	1,92	2,04	2,26	2,31

*) Inklusive ejer- og kapitalaf lønning

- Mælkeleverancen pr. ko til mejeriet er uændret for økologerne og steget 300-400 kg for de konventionelle
- Dækningsbidraget for de økologiske bedrifter er steget med 600-1.000 kr. pr. ko og 1.600-2.700 kr. for de konventionelle
- Økologernes foderomkostninger er steget med 14 øre pr. kg EKM og de konventionelles er steget med 10-12 øre pr. kg EKM.

Økologi og indtjening

Tabel 1 viser udvalgte nøgletal med fraktiller for de økologiske bedrifter i Business Check Kvæg 2013. Tallene viser tydeligt, at der som gennemsnit i 2013 ikke er balance i økonomien for de økologiske mælkeproducenter. Den gennemsnitlige fremstillingspris er 3,45 kr. pr. kg EKM, mens den gennemsnitlige mælkepris er 3,34 kr. pr. kg EKM. Der mangler således 11 øre pr. kg EKM i, at der er balance.

For grovfoderproduktionen er det gennemsnitlige udbytte på 5.500 FEN pr. ha og den gennemsnitlige fremstillingspris 1,73 kr. pr. FEN.

Stor variation

Det der er interessant - men som giver grundlag for optimisme - er imidlertid de store variationer mellem bedrifterne. Det skal bemærkes, at de enkelte nøgletal for den samme bedrift typisk vil være spredt på flere fraktiller, så der vil være forbedringsmuligheder for alle bedrifter. Med dette - og den dårlige grovfoderforsyning in mente i 2013 - vil det absolut være realistisk for de fleste bedrifter at sænke fremstillingsprisen på mælken med 20-30 øre pr. kg EKM i løbet af de næste par år. Brug Business Check værktøjet til at finde ud af hvilke håndtag, dvs. nøgletal, der giver størst effekt at dreje på. Målet er økologisk mælkeproduktion og god indtjening.

Den væsentligste årsag til, at 2013 var mindre god, var en dårlig græsmarksproduktion.

FOTO: TOMAS FIBIGER NØRFELT, VIDENCENTRET FOR LANDBRUG, ØKOLOGI

